

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi Kuluttajavirastosta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 140/1998 vp laiksi Kuluttajavirastosta. Eduskunta, jolle talousvaliokunta on antanut

asiasta mietintönsä n:o 19/1998 vp, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

Kuluttajavirastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tehtävät

Kuluttajien taloudellisen, terveydellisen ja oikeudellisen aseman turvaamista sekä kuluttajapolitiikan toteuttamista varten on Kuluttajavirasto, jossa on kuluttaja-asiamies. Kuluttajaviraston yliohtaja toimii kuluttaja-asiamiehenä.

Kuluttajavirasto edistää ja toteuttaa kuluttajavalistusta ja -kasvatusta, ohjaa kunnallista kuluttajaneuvontaa, tekee kuluttajakysymyksiin liittyviä selvityksiä ja vertailuja sekä esityksiä ja aloitteita kuluttajansuojan ja kuluttajapolitiikan kehittämiseksi samoin kuin suorittaa muut sille säädetty tai määrätty tehtävät. Kuluttaja-asiamiehelle kuuluvista lainsäädännön valvontatehtävistä on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Kuluttajaviraston ja kuluttaja-asiamiehen on erityisesti toimittava aloilla, joilla on kuluttajien kannalta huomattavaa merkitystä tai joilla voidaan olettaa yleisimmin esiintyvän ongelmia kuluttajien asemassa.

2 §

Hallinnollinen asema

Kuluttajaviraston ohjaus ja valvonta kuuluu valtioneuvoston ohjesäännössä

(1522/1995) säädettävälle ministeriölle, joka voi myös antaa Kuluttajavirastolle toimeksiantoja viraston toimialaan kuuluvissa asioissa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske Kuluttajaviraston ja kuluttaja-asiamiehen toimintaa lainvalvontaviranomaisena eikä kuluttaja-asiamiehen toimintaa 9 §:ssä tarkoitetuissa avustusasioissa.

3 §

Johtokunta

Kuluttajavirastolla on johtokunta, jonka tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädetään asetuksella.

4 §

Tietojenantamisvelvollisuus

Elinkeinonharjoittaja on velvollinen antamaan Kuluttajavirastolle kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten vähittäismyyntihintoja koskevia tietoja 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuja selvityksiä ja vertailuja varten sekä kuluttaja-asiamiehelle tietoja 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuja valvontatehtäviä varten. Kuluttajavirasto voi määrätä tiedot annettavaksi myös lääninhallituksille.

Kuluttajavirasto ja kuluttaja-asiamies voivat asettaa tietojenantovelvollisuuden tehoteeksi uhkasakon.

5 §

Kuluttaja-asiamiehen neuvotteluvelvollisuus

Havaitessaan elinkeinonharjoittajan ryhtyneen lainvastaiseen toimenpiteeseen kuluttaja-asiamiehen on pyrittävä saamaan elinkeinonharjoittaja vapaaehtoisesti luopumaan siitä. Tarvittaessa kuluttaja-asiamiehen on ryhdyttävä asian edellyttämiin pakkotoimiin tai saatettava asia tuomioistuimen käsiteltäväksi.

6 §

Kuluttaja-asiamiehen antama kielto

Milloin kuluttaja-asiamiehellä on oikeus muun lain nojalla kieltää lainvastainen menettely, kielto määrätään tai annetaan väliaikaisena siten kuin tässä pykälässä säädetään.

Kuluttaja-asiamies voi määrätä kiellon asiassa, joka ei ole lain soveltamisen kannalta tai muuten merkitykseltään huomattava. Kielto raukeaa, jos se, jota kieltoon määräys koskee, ilmoittaa annetussa vähintään kahdeksan päivän määräajassa päätöksen tiedoksisaannista kirjallisesti tai Kuluttajavirastossa suullisesti vastustavansa kiellon määräämistä.

Kuluttaja-asiamies voi antaa kiellon väliaikaisena, jos 1 momentissa tarkoitettu menettely on asian laajuuden tai menettelyn nopean vaikutuksen johdosta tai muusta erityisestä syystä tarpeen estää kiireellisesti. Kuluttaja-asiamiehen on saatettava väliaikaista kieltä koskeva määräyksensä kolmen päivän kuluessa sen antamisesta markkinatuomioistuimen käsiteltäväksi uhalla, että kielto muuten raukeaa.

Kuluttaja-asiamies voi asettaa kiellon tehoteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsemisesta maksettavaksi päättää markkinatuomioistuin.

7 §

Lausunnon pyytäminen

Ennen kuin kuluttaja-asiamies määrää 6 §:ssä tarkoitettua kiellon tai antaa sen

wäliaikaisena taikka saattaa asian markkinatuomioistuimen käsiteltäväksi, hänen on pyydettävä rahoitustarkastuksen lausunto, jos asia koskee luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (1607/1993) tarkoitettua luottolaitosta tai arvopaperimarkkinalaissa (495/1989) tarkoitettua arvopaperin markkinointia.

8 §

Ratkaisuvalta

Ylijohtaja ei saa ratkaista asiaa, joka koskee tuoteturvallisuuslaissa (914/1986) tai valmismatkaliikkeistä annetussa laissa (1080/1994) säädettyjen pakkokeinojen käyttämistä, jos samaa elinkeinonharjoittajaa koskeva kuluttaja-asiamiehen toimivaltaan kuuluva asia on samanaikaisesti vireillä tai jos hän on kuluttaja-asiamiehenä jo puuttunut saman elinkeinonharjoittajan toimintaan. Ministeriö määrää ylijohtajan sijaisen, joka käyttää ratkaisuvaltaa ylijohtajan ollessa edellä tarkoitettulla tavalla esteellinen.

Kuluttaja-asiamies voi siirtää ratkaisuvaltaa alaiselleen virkamiehelle asioissa, joissa lain soveltamiskäytäntö on vakiintunut, sekä määrätä alaisensa virkamiehen käyttämään puolestaan puhevaltaa markkinatuomioistuimissa.

9 §

Kuluttajan avustaminen

Kuluttaja-asiamies voi avustaa tai määrätä alaisensa virkamiehen avustamaan kuluttajaa yksittäisen asian hoitamisessa, jos se on lain soveltamisen ja kuluttajien yleisen edun kannalta tärkeää tai jos elinkeinonharjoittaja ei noudata kuluttajavalituslautakunnan päätöstä.

Kuluttaja-asiamies voi päättää, että 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa kuluttajalle itselleen aiheutuvat tai hänen korvattavakseen tuomittavat vastapuolen oikeudenkäyntikulut maksetaan osittain tai kokonaan Kuluttajaviraston toimintamenoista.

Jos kuluttajan vastapuolena oleva elinkeinonharjoittaja 1 momentissa tarkoitettua tapauksessa häviää asian oikeudenkäynnissä, hän on velvollinen korvaamaan valtiolle kuluttajan avustamisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset samojen perusteiden mukaan kuin oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta asianosaisten kesken säädetään.

10 §

Muutoksenhaku

Kuluttaja-asiamiehen päätökseen asiassa, joka kuuluu markkinatuomioistuimen toimivaltaan tai joka koskee 9 §:ssä tarkoitettua kuluttajan avustamista, ei saa hakea muutosta. Muutoksenhausta on muuten voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) tai muussa laissa säädetään.

11 §

Hallintopalvelut

Kuluttajavirasto voi hoitaa elintarvikeviraston, kuluttajatutkimuskeskuksen ja kuluttajavalituslautakunnan hallintopalvelut siten kuin asianomaisten viranomaisten ja laitoksen kesken sovitaan tai asianomainen ministeriö määrää.

12 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

13 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

Tällä lailla kumotaan:

1) kuluttaja-asiamiehestä 20 päivänä tammikuuta 1978 annettu laki (40/1978) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen; ja

2) kuluttajavirastosta 9 päivänä helmikuuta 1990 annettu laki (110/1990).

Jos muualla lainsäädännössä viitataan kuluttaja-asiamiehestä annettuun lakiin, sovelletaan tämän lain voimaan tultua, mitä tässä laissa säädetään.

14 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa kuluttajaviraston ja kuluttaja-asiamiehen toimiston henkilöstö siirtyy ja virat siirretään Kuluttajavirastoon. Sen estämättä, mitä valtion virkamieslaissa (750/1994) säädetään, kuluttaja-asiamiehen virka siirretään Kuluttajavirastoon ja viran nimi muutetaan ylijohtajaksi sekä kuluttajaviraston ylijohtajan virka siirretään kauppa- ja teollisuusministeriöön ja viran nimi muutetaan kehitysjohtajaksi. Samalla kuluttajaviraston ylijohtajan virkaan nimitetty henkilö siirtyy kauppa- ja teollisuusministeriöön. Viran siirtämiseen ei tarvita virkamiehen suostumusta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen Kuluttajaviraston toiminnan aloittamiseksi.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1998
